

Verslag reis Zambia 2019 (3)

4 mei

Om 6.50 uur naar de dagopening gegaan. Veel mensen vroegen hoe onze 'trip' was geweest. Daarna hebben we de nieuw geplante boompjes bewonderd. Er waren er al ca. 20 geplant! Ook even in de container gekeken. Er was al veel uitgehaald, maar er stond ook nog zat in! We gaan kijken of we daar in de komende week nog wat mee kunnen doen. Veel dingen kan men hier gebruiken, maar waarschijnlijk blijft er ook nog genoeg over om bijvoorbeeld te verkopen. Er werd al een idee geopperd om een kledingmarkt op de missie te organiseren.

We hebben nog wat medicijnen die we van thuis hadden meegenomen, naar Milimo, de apotheker, gebracht. Hij kon ze goed gebruiken. We kregen Avice nog even op visite, wat altijd leuk is. We kregen juist een bericht van mijn ouders binnen met de groeten aan Avice. Zijn dag kon niet meer stuk, zei hij. Hij vond het zo fijn om iets van Cor te horen. Hij wilde gelijk iets terug berichten en heeft op mijn mobiel een bericht voor hen ingesproken, maar eigenlijk wilde hij hen ook nog een boodschap (van God) doorgeven. Die heb ik naar hen geappt. Hij wenste hen Gods zegen en zei dat goede vrienden altijd met elkaar verbonden zijn door God, hoe ver ze ook van elkaar verwijderd zijn. Amen! 's Middags heeft Adri zijn drone uitgeprobeerd boven het missieterrein, met hulp van Avice. Ze hadden veel bekijks, vooral de kinderen vonden het schitterend. Het zijn best mooie beelden geworden, maar de komende week gaat hij een 'officiële' opname maken. Het koor wat morgen op zal treden in de kerk was al buiten aan het oefenen. Klonk goed! 's Avonds kwam Febby nog even langs met foto's van de containeraankomst en het uitpakken, van de 'malaria day' die we hier net gemist hebben en waar ca. 1000 mensen op afkwamen en een foto van haarzelf voor het gezichtenboek van de missie.

5 mei

Vanmorgen was er, zoals gewoonlijk op zondag, een kerkdienst. Toen we gisteren naar de aanvangstijd vroegen, kregen we te horen: 9 uur of 9.30 uur, maar je kan ook wel om 10 uur komen hoor! We hebben het eerst eens even aangekeken. De kerk is namelijk tegenover ons huisje. Er werd vanaf 9 uur al gezongen, buiten zaten groepjes jongeren te praten, mensen liepen in en uit. Rond 10 uur toch maar eens binnen gaan kijken. De dienst zou vandaag geleid worden door de studenten die de afgelopen 2 weken op de missie hadden gewerkt. Zij vertrekken vanmiddag weer en dan komt er ook weer een andere groep. Toen we binnenkwamen was er al een soort preek gaande, daarna volgden er optredens van verschillende koren. Met Pasen hadden we hier al van mogen genieten in een grotere 'kerk' (schuur voor opslag mais van de lokale bevolking) en nu dus nogmaals in het kleine kerkje. Wat een feest weer! Alles zingt, lacht en swingt, zelfs ik! Adri had helaas een gesprek met een aannemer over de waterputten. Hij zou om 8 uur komen, maar dit werd tegen 11 uur, beetje vreemd op een zondag tijdens de kerkdienst, maar je kijkt hier nergens meer raar van op. De beste man kwam helemaal uit Lusaka en had kennelijk doordeweeks geen tijd.

Nadat de koren uitgezongen waren, hield 1 van de studentes een preek. Ze vertelde dat ze 2 jaar geleden haar vader had verloren. Haar moeder en andere gezinsleden waren al eerder overleden. Haar vader was de enige die ze nog had. Ondanks dit verdriet en de moeilijke tijd waar ze doorheen ging, bleef ze aan God vasthouden en had ze ervaren dat Hij een vader, moeder, zus en broer voor haar was. Ze woonde nu bij een oom en had moeite om haar studie te kunnen betalen. We hebben haar na afloop nog even gesproken en haar wat geld gegeven en ze mocht van de 'diaconie' wat kleren uitzoeken. Dit doen we normaal eigenlijk niet, maar Avice had het gisteren ook al over dit

meisje en had zo'n medelijden met haar, dus wilden we voor haar een uitzondering maken. Als je hier rond loopt, krijg je regelmatig schrijnende verhalen te horen en de vraag om (financiële) hulp. Je zou ze allemaal wel wat willen geven, maar helaas is dat niet mogelijk en ook niet verstandig.

Aan het einde van de dienst werden de studenten bedankt en ook 'uncle Adrian and auntie Jackie' kregen een woord van dank. Wat wel vervelend was, was dat uncle Adrian nog steeds niet terug was en dat ik toen geacht werd nog wat te zeggen. Gelukkig is spreken in het openbaar echt mijn favoriete bezigheid, het liefst ook nog in het engels, dus dat was geen enkel probleem. Ik hoop alleen dat het niet opgenomen is.

's Middags de studenten uitgezwaaid, met ca. 10 personen in de hitte opgepropt in een Toyota Landcruiser en nog lachen ook! We zijn ook nog bij pastor Bbuna en zijn vrouw Sarah op bezoek geweest. In de huiskamer hing aan een muur nog de uitnodiging voor de kerkdienst in de Ichthuskerk waarin hij vorig jaar was voorgegaan. Ook hingen er foto's van Bo en Jasper die vorig jaar de missie bezocht hadden. Hij liet nog een flesje zeewater en een potje met zand en schelpen zien die hij vorig jaar vanuit Nederland had meegenomen. Hij had mooie herinneringen aan Nederland. Het was hem opgevallen dat er in Nederland veel harder gewerkt wordt en dat er ook veel meer samenwerking is dan in Zambia. Dit vindt hij voor hier een grote uitdaging. Als hier iemand de ene dag bloemen plant, worden ze de volgende dag door iemand anders geplukt, om maar een klein voorbeeld te noemen.

Hierna een voetbalwedstrijd van onze 'eigen' Malewu Rangers bijgewoond (tja, ook al op zondag....). Het eindigde in gelijkspel. Mooi om te zien dat ze nog altijd spelen in de shirts die we hen (volgens Adri) bijna 20 jaar geleden geschonken hebben. Goede kwaliteit geweest! Een verschil met toen is dat de spelers nu bijna allemaal op voetbalschoenen i.p.v. op blote voeten spelen.

's Avonds het verslag bijgewerkt en een to-do-lijstje gemaakt voor wat we nog willen doen deze week, want de tijd gaat dringen.

6 mei

Na de dagopening had Adri een vergadering met het management en heb ik babykleertjes uitgezocht. 's Middags bij de weesjes gekeken. Nu het vakantie is, helpt daar een jongen die zelf hier als wees is opgegroeid (Lovemore). Hij is erg gemotiveerd. Hij wil arts of dokter worden en probeert wat geld bij te verdienen met tekenen en verven. Hij gaat voor ons een tekening maken. Ik heb hem (het weeshuis) wat kinderboekjes gegeven waar hij uit kan natekenen.

's Middags hebben we al de spullen uit de container gehaald, behalve de schoendozen die nog uitgedeeld moeten worden. Geïnterviewd wat er nog precies is en de lijst bijgewerkt. Daarna hebben we, met hulp van een aantal mannen, alles gegroepeerd en teruggezet in de container. Plattegrond hiervan gemaakt, zodat ze alles makkelijk terug kunnen vinden. Er waren veel lakens, dekens, baddoeken en babykleden bij. Ook nog aardig wat spullen voor de scholen. Volgende keer zouden we wellicht wat meer kleden voor kinderen en volwassenen moeten inzamelen en even een stop op de babykleden moeten zetten. Maar goed, dat zal het bestuur van de FCMH wel terugkoppelen met het management van de FCMZ.

Ook in 'ons' huisje, het kantoor van pastor Bbuna en het kantoor van Febby stonden nog heel veel dozen met spullen, die we ook gelijk in de container hebben gezet. Het was een leuke klus om met elkaar te doen. Die mannen hebben ook echt wel humor hoor! Toen we klaar waren, mochten ze allemaal een handdoek uitzoeken. Binnen de kortste keren waren ook de mannen die eerder

geholpen hadden erbij en waren ze een uur bezig om de mooiste handdoek uit te kiezen. Ze waren er erg blij mee!

Al met al een hele klus, maar leuk om zo ook de mensen wat beter te leren kennen. Ook het maken van het gezichtenboek werkt hierbij goed. Hoewel ik sommige mensen nog altijd door elkaar haal en inmiddels al 2 x keer dezelfde vrouw om een foto vroeg, dit kwam omdat ze ineens een andere pruik ophad!

's Avonds heeft Febby bij ons gegeten en na het eten zijn we op verjaarsvisite geweest bij Jenny, de vrouw van Belvin (clinical officer). Daar waren ook 2 collega's: Milimo en Gadiël. Belvin had zelfs helemaal in Lusaka een grote taart voor zijn vrouw gekocht. Gezellig zitten kletsen en veel gelachen!

7 mei

Adri had nogmaals overleg met de 'groene' mannen en het management, zodat ze allemaal weten wat ze doen kunnen als we weer vertrokken zijn.

Voorafgaand aan het overleg heeft hij nog laten zien hoe ze 'grotere' stuiken/bomen kunnen verplanten. In dit geval een guaveboom van ca. 4 meter hoog en al een paar jaar oud. Gewoon net zoals we dat in NL doen. Kwestie van uitproberen. De tuinmannen hadden er weinig vertrouwen in, maar na een paar dagen en goed water geven blijkt het gewoon te kunnen, voor nu. Het resultaat op langere termijn moeten we nog even afwachten. Het is eigenlijk beter dit te doen aan het begin van het regenseizoen, maar ja, toen waren we er nog niet. Ze vonden het allemaal wel bar interessant en 'totally new'. Wel apart hoor, ze durfden nog niet eens een plant van nog geen meter hoog te verplanten. Nooit aan gedacht dat dit zou kunnen.

We hebben vandaag ook gewerkt aan een presentatie die we morgen proberen te houden met foto's van de missie, het personeel en dronebeelden en wat foto's van onze vakantie. Er waren ook weer een paar baby's geboren die ik een pakketje kleren heb gebracht (jas, trui, shirt, broek, muts).

8 mei

Lovemore had zijn schilderij af. Hij had de ingang van de missie getekend. We hebben het in het gastenhuisje opgehangen. Echt leuk, hij was er zo trots op! Hij wilde foto's van hem en mij in de tuin en bij het graf van Pookie. Hij heeft Pookie zelf net niet gekend. Hij werd in 1997 geboren, het jaar dat Pookie overleed.

Nog wat pakketjes kleren voor de baby's samengesteld, zodat ze even vooruit kunnen. Adri heeft nog een vergadering bijgewoond met een aannemer voor de waterputten en nog wat dronebeelden gemaakt. Het gaat helaas niet lukken om vanavond een presentatie te geven, het is lastig om een tv in de kerk aan te sluiten. We laten onze presentatie hier achter, deze kunnen ze dan bekijken als er een beamer is.

Vanmiddag bij Wallace haar huisje en omgeving gefilmd. Adri leek wel de rattenvanger van Hamelen met zoveel kinderen achter zich aan! Wel gaaf hoor die beelden uit de lucht van de omgeving en het missieterrein zelf. Langzaam begonnen met opruimen en inpakken. Voelt vreemd: wanneer zullen we weer hier zijn, wanneer zullen we de mensen hier weer zien?

's Avonds kwamen Gadiël en Belvin nog even langs. Adri had met Gadiël afgesproken nog even te praten over een aantal 'environment issues', waaronder aandacht voor het opruimen van rommel. Want hoe mooi en idyllisch het er ook uitziet, de mensen gooien echt alles 'gewoon' op de grond; vooral om het missieterrein heen liggen veel plastic flessen, verpakkingen en allerlei andere zoi. Dit vindt men eigenlijk nog heel gewoon. Op het missieterrein probeert men wel het goede voorbeeld te geven door rommel te verzamelen en op te ruimen. Het wordt begraven en /of verbrand. Dit is echt een stuk verbeterd de laatste jaren. Alles begint klein.

9 mei

's Morgens veel mensen gedag gezegd, niet iedereen, want Pookie, de chauffeur, had ineens haast om naar Lusaka te gaan. Gebeden met de pastor, Piston, Wallace en Gadiël voor een goede reis en een behouden thuiskomst.

In Lusaka hebben we nog plastic plantzakken gekocht voor het opkweken van bomen. Daarna heeft Pookie ons afgezet bij Paul en Nicky. Zij wonen in een buitenwijk van Lusaka. Nicky is een dochter van Pookie Evans, de oprichter van de missie, uit zijn eerste huwelijk. Zij en Paul zijn van onze leeftijd. Ik had hen al 24 jaar niet gezien, dus het weerzien was wel heel gaaf! Veel herinneringen aan onze eerste ontmoeting met Pookie opgehaald. Paul en Nicky hadden toen 2 dochters van ca. 2 en 5 jaar. Die waren inmiddels de deur uit en hebben we helaas niet ontmoet. Omdat het wel erg stil in huis werd en Nicky graag voor iemand wilde zorgen, hebben ze een zambiaanse jongen geadopteerd: Jude van 4 jaar.

's Avonds foto's gekeken en gezellig zitten kletsen. We konden daar blijven slapen.

10 mei

's Morgens naar een olifantenweeshuis geweest. De olifanten waren echter aan de wandel en lieten zich niet zien, helaas. Je ziet ze ook zo over het hoofd hé! Rond de middag werden we opgehaald door Gracious en David, beiden hebben zij op de missie gewerkt. Gracious heeft de missie ca. 10 jaar geleid. Zij wonen nu in Kabwe en kwamen naar Lusaka om samen met ons te lunchen. Was heel mooi om hen weer te ontmoeten. Zij werken beiden op een school.

Aan het eind van de middag waren we uitgenodigd bij een 'art exposition' van Natascha, een zus van Nicky. Even een korte uitleg: Toen wij Pookie 30 jaar geleden ontmoetten, was zijn 1^e vrouw overleden en had hij 5 dochters bij zijn 2^e vrouw Fiona. Deze kinderen waren toen tussen ca. 3 en 10 jaar oud. Wij hadden het geluk dat Natascha, 1 van de 5 dochters, vandaag deze expositie hield, zodat we ook moeder Fiona en 4 van de 5 dochters weer konden ontmoeten! Ik had hen ca. 28 jaar geleden voor het laatst gezien, dus dat was wel heel mooi om hen weer te ontmoeten. Natuurlijk heel veel herinneringen opgehaald aan de mooie tijd van toen en aan Pookie. Fiona vertelde nog hoe zij ca. 35 jaar geleden de roeping hadden gekregen om naar Zambia te gaan. Ze woonden toen nog in Zuid-Afrika. Pookie voelde zich geroepen door God, maar Fiona had echt helemaal geen idee en zin om naar Zambia te gaan. Ze wilde eerst een duidelijk teken van God en dat kreeg ze! Op een dag was ze aan het werk, toen 4 mannen in pak de weg vroegen naar een advocatenkantoor. Nadat ze hen de weg had gewezen, kwam er 1 na ca. een uur terug. Hij had een boodschap voor haar en durfde het eigenlijk niet echt te zeggen, maar hij voelde dat hij dit wel moest doen. Hij zei tegen haar: waarom worstel je met God, waarom werk je Hem tegen? Dit was voor haar de bevestiging die ze wilde. Toen

hebben ze besloten om naar Zambia te gaan. Pookie had ooit wel eens verteld dat ze in Zuid-Afrika door God geroepen waren, maar nooit hoe dit precies was gegaan.

Deze ontmoetingen en gesprekken waren een heel mooi (bijna) einde van de reis! De cirkel was rond, zeggen ze wel eens en zo voelde dat wel een beetje, na 30 jaar!

Rond 20 uur heeft Paul ons naar het centrum van Lusaka gebracht, waar we hadden afgesproken met Febby. Zij was hier al een paar dagen voor haar examens en om vooraf wat rust te hebben om te leren. Zij heeft ons, samen met een nichtje en haar vriend, naar het vliegveld gebracht. We moesten beloven dat we volgend jaar weer kwamen, maar dat zal waarschijnlijk wel wat langer duren. We vertrokken rond 2 uur midden in de nacht. Adri voelde zich helaas niet lekker, hij was achteraf al een paar dagen moe en voelde zich steeds zieker worden. Gelukkig hadden we een deel van de reis 3 stoelen voor ons samen beschikbaar, zodat hij een beetje kon liggen.

11 mei

Na een voorspoedige, lange vlucht, kwamen we rond 16 uur aan op Schiphol, waar we opgehaald werden door Matthijs en vriendin Kirsten.

Fijn om weer thuis te zijn, maar het voelde wel een beetje dubbel. We hebben het heel goed naar ons zin gehad, maar het is natuurlijk ook heerlijk om je eigen kinderen en kleinkind weer te zien! Mijn hoofd zit nog vol van alle ontmoetingen, alle lieve mensen, de gesprekken, het reizen, de dieren, het reilen en zeilen op de missie. Ook het leven in het hier en nu vind ik zo bijzonder. Vooral de uitspraken van Avice grepen me vaak aan: leef voor God en je naaste, probeer zo veel mogelijk je naaste te helpen en wees dankbaar! Hijzelf is daarin echt een voorbeeld voor de mensen in zijn omgeving, maar ook voor ons!